

da so nas povsod zaničevali, kot neumneže in siroveže psovali, nikjer nismo našli veljave ne spoznave. Odkar pa se poganjamo za slovenščino, smo silno dalje prišli. Poznani smo po celem cesarstvu našem in tudi zvonaj njega. Drugi narodi nas že spoštujejo, od nas pohvalno govoré, našega zjedinenja se bojijo in se z nami pogajajo. Občudujejo nas, ker smo v pisemstvu in kratkih letih se tako povzdignoli, da imamo 14 časnikov in dvoje tako izvrstnih društev za izdavanje knjig, „Slovensko matico“ in družbo sv. Mohorja. Ali nam je le trohico, kaj takega prej Nemščina prinesla? Naš narod je toraj v omiki in veljavi s slovenščino doma in indi zlo dalje prišel, kar sicer vam brezvestnim nemškutarjem ni po volji, ker želite, da bi ljudstvo nevedno in neomikano ostalo, da bi se vi med njimi kakor zvezde svetili, si mastne službe med seboj delili in bi pred vami vse klobuke pod pazduho nosilo. Čast in denar vam diši, zato vam slovenščina smrdi, vi nespokorni grešniki.

Drugi vaš nauk je, da ne bomo mogli mi Slovenci svojega vina prodati, če se ne bomo nemščine držali. Znano je, da na zgornjem Štajarskem vino ne raste, in da tedaj tisti prebivalci tje grejo po njega, kjer raste. Ko pridejo, ne postavajo možganov kletnega gospodarja, ali bi imel nemške ali slovenske, temoč vino, in če je pošteno in dobro, ga tudi Slovenec radi drago plačajo. Kako pa je to, da ogrsko vino tako dalje križem sveta pride, morda se tam delavci že pri prvi kopii francoski in angleški učé? kako pa si zgornje štajarsko železo tako daljno pot po svetu najde, menda si tam pri vsakem vdarcu na železo tudi eno ptujo besedo v glavo zabijajo, na Laškem pa se menda vse laške učilnice zapro, ko začno fige cvesti, in vsako drevo in vsak otrok se nemški učí, da poznej fige tudi na Nemško prodati zamorejo.

Vi razsvetljeni in zabiti nemškutari! sanjate, da, ko bo de na Slovenskem vsak vinjak in kol nemški znal, bo štrtinjak vina za 200 gold. prodan. Bog ne daj, da bi obrekoval, vendar je resnično, da nek kričeči nemškutar svoje vino prej zabaranta, ko še na trti prav razeveti, in ko mu v jesen barantar 40 gold. za štertinjak daja, med tem, ko ga poštini slovenski sosed za 60 gold. lahko proda, nemškutaru nemščina takrat nič ne pomaga. Učimo se najpred vino dobro pridelati in braniti, dobra roba se potem sama dobro proda. Vi stari grešniki nemškutari! vam slovensko vino kaj rado diši, samo slovenščina vam smrdi, ker je vaše srce polno napuha in sebičnosti.

Slovenci! ne bodimo dalje svoji lastni sovražniki in zaničevalci, dokler bomo slovenščino in svoj lastni matni jezik zametavali, ostanemo kruljavi narod, prave pokveke in po pravici nas smejo po takem drugi narodi zaničevati, le kader se bomo močno potegovali za svoje narodne pravice in sami sebe cenili, nas bodo drugi obrajali.

Boršt, 27. junija. Znano je, da že 17 let na bregu jadranskega morja, izvzemši zadnjih dveh, vinska trta ni rodila, in sicer zarad bolezni, ktera je veliko trt zelo uničila, zadnje dve leti vendar, ker so ljudje marljivo žvepljali, se je ta nadloga začela zmanjševati in že lani smo pridelali obilo dobrega vina. Letos pa, akoravno je bila dolga in prav huda zima, se je vendar pokazalo že v spomladi, kakor da bi mislila biti najboljša letina. Vse to veliko upanje pa je le kratko časa trpelo, preteklo soboto pod noč nam je toča en del upanja na dobro letino vzela. Nije sicer vse pobila, ali vendar dobro tretjino. Smo pa še srečni, če le ostane to, kar je takrat zdravo ostalo, ker kakor se je vidilo, so bile trte prenapolnjene in ne bi mogle grozdja ohraniti, ali dobro sezoriti. Večo škodo pa, kakor pri nas, je naredila toča rayno tisti dan okol Kopra, čuje se, da je v Pasji vasi in v Škofiji pobila vse. To je sicer pri nas redka prikazen, ali vendar je bila zadnjo saboto tako huda ura, da še take ne pomnim, če ravno sem imel priliko to nesrečo viditi že devetkrat, in sicer v Slov. goricah, kjer je pred letmi prav rada toča pobijala. Toča sicer tukaj ni tako debela ko tam, in Bog vari, da bi bila, ker je vihar mnogo močnejši.

Zdravilske stvari.

Neke grde bolezni in navade.

(Dalje.)

2. Proti smrdečemu potu na nogah in pod pazduho se pred vsem drugim mora priporočati či-

stota, zato se morajo taki deli prav marljivo prati, obleka večkrat menjavati in tudi ne sme biti preveč tesna, da se telo lože izhlapije in smrad lože odleti. Dalje pomaga proti smrdečemu potu na nogah, če se v nogovici natrosi nekoliko vinske kislobe, ali pa če se nogavice ali cunje za noge namočijo v vinski kislobi (vzamejo se 4 loti kislobe na 5—6 pintov vode) in potem spet posušijo. Tudi močno trenje posebno prstov na nogah s črstim lojem pomaga; ali če se nogavičini podplati namažejo z razdeljeno ilovico. Proti preobilnemu potu na nogah pa se priporoča maža napravljena iz enakih delkov lanenega olja in diabolonovega obliza (Diacholopflaster). Pri smrdečem potu od pod pazduh, se priporoča nošenje lanenih cunj pod pazduh, ki so se poprej namočile v vinski kislobi in potem spet posušile. Zlo koristno je tudi, če se pod pazduhe perejo večkrat s črsto vodo.

3. Smrad iz nosa — smrdeči nos. — Če komu zlo iz nosa smrdi, mora zdravnik najprej nos na tanko preiskati, da se prepriča, ali ni morebiti kaka posebna huda bolezen v nosu, in če se nič zvučnega ne najde, tedaj se smrdeči nos najlože zdravi s tim, da se večkrat na dan v njega potegne mlačne vode, ali pa, če sama voda nebi pomagala, da se v nos potegne ali šprica voda, v kateri se je raztajalo nekoliko klornega apna (1 del klornega apna na šest delov vode), ali voda s klorno-kiselim kalijem (chlorsaueres kali) in sicer se razdeli 1 del klorno-kiselega kalija v 30 delih vode. Dalje se še tudi priporoča proti smrdečemu nosu, če se v nosnice vtlačí ali šprica voda, v kateri se je kuhala hrastova ali brestova skorja.

4. Smrad iz uha, smrdeče uho. V ubu postane smrad, če v njem gnijejo kake tvarine, ktere so po naključju v uho prišle; taki smrad se tedaj celo lahko odpravi, če se uho dobro z mlačno vodo izmije.

II. Naš sluh tudi mora večkrat strašno mnogo prenašati, in nahajajo se ljudje, ki ga večkrat tako mučijo, da bi človek lahko poleg njih obnorel ali celo božjast dobil. — Nahajajo se namreč ljudje, ki v društvu nepotrebno zlo kričijo, psovajo, druge obrekujejo, celo kregajo, se grdo iz vsega grla smejaajo, družino za vsako malenkost strašno grdo psogvajo, kar ves nas sluh strašno hudo žali. Zvun tega še imajo mnoge druge napake, kakor n. pr.

1. Trebenje zobov pri jelu. Sicer je bilo rečeno, da se zobi morajo marljivo iztrebovati, da ostanki jedini med njimi ne gnijejo in smrad ne delajo, tako trebenje se vendar večkrat stori že med jelom in tako dolgo in grdo, da se skoraj ne more gledati in večkrat se zobje tako močno stružejo, da se ne more skoraj poslušati. Poprek je trebenje zobov med jelom grda navada. Tudi škripanje z zobmi ni prenašati.

2. Mlaskanje pri jelu in glasno srkanje pri pilu so tudi zlo grde navade in za vsak sluh zlo neugodne in bi se morale zatorej odvajati že taki pri otrokih.

3. Vohljanje, riganje, grdo in gosto pluvanje posebno pri jelu, so tudi navade, ktere ne razveselijo preveč našega sluha, in bi se tudi morale odvajati.

Politični ogled.

Na političnem nebu je začelo biti zadnje dni strašno soparno, kakor je navadno soparno v poletnih dnevih pred budim vremenom; in začele so se res tudi že vzdigovati hude megle na Francoskem in Pruskem.

Pruska prevzetnost spet hoče skaliti evropejski mir. V Berolinu se je namreč sklenolo, da se naj kraljevič Leopold postavi za kralja v Španiji, in se je zastran tega s Prim-om, ki ima zdaj besedo v Madridu, res vse že v red spravilo. — To je vendar strašno razdražilo Francoze, in francoski cesar Napoleon je rekel, da tega nikakor ne more pripustiti, in je pruski vladi naznanil, če ne odstopi od svojega namena, ji hoče napovedati vojsko. Da je to vse diplomate po celi Evropi na noge spravilo, se samo po sebi razumeva. Angleži, Italijani, Avstrijanci, vsi so se taki te stvari poprijeli in začeli mir delati, ker vse bi doletela strašna nesreča, če bi se res počela vojska med Prusi in Francozi, vsaka vlada bi namreč morala edni ali drugi stranki pomagati, in bi se na ta način morala v vojsko zaplesti, k vojskovanju pa je potrebno denarja, in tega nima nobena vlada.

V največšo zadrego bi gotovo prišla Italija, ker ona je

v zvezi s Francosko, ki ji je leta 1859 pridobila Lombardijo in dalje je zavezana tudi Pruski, ki je leta 1866 pridobila Benečansko; komu bi tedaj naj pomagala, če bi se res vnela vojska med Francosko in Prusko? — Pravi se, da ji je že Francoska obljubila prepustiti papeževe dežele, če bi Italija stala na francoski strani.

Kaj bi storila Avstrija, se še celo ne vé, in zato je na vsak način delala do tega, da se napravi mir.

Najnovejše vesti res pravijo, da je kraljevič Leopold odstopil od svojega namena in se kraljestva v Španjski celo odpovedal, če bi se to res potrdilo, je spet vse poravnano, in mir, katerega vse evropske vlade sila potrebujejo, se ne bo kalil.

Na Dunaju gleda zdaj vse na velikansko pravdo proti voditeljem delavcev, ki so obdolženi, da so hoteli s silo demokratično republiko osnovati in se osebe cesarjeve polastiti.

Volitve v Česki so dokončane, in zmagali so ne samo pri kmečkih volitvah, temuč tudi v mestih sami deklaranti. Vdeleženje je bilo še bolj živo, kakor prejšnje leta.

V Lvovu sta izvoljena v deželni zbor dva moža, ki sta si v politiki naj vekša nasprotnika, namreč: Smolka in Ziemalkovski, kar je res prav čudno, in zdaj se pravi, da Smolka ne bo prevzel poslanstva in sicer zato ne, ker v Lvovu ni izvoljen noben privrženec njegove stranke. V Poljski so take zmešnjave, da se res mora reči, da Poljaki sami ne vejo kaj hočejo.

V Šleziji so izvoljeni sami ustavoverniki, in Slovani imajo tudi samo enega zastopnika.

V Tirolski pa so izvoljeni sami konservativci, t. j. federalisti, med njimi tudi znani govornik Greuter.

V Vorarlberskem so izvoljeni samo klerikalci.

V Gorici sta zmagala kolikor nam je znano, pri volitvi v deželni zbor, gg. Lavrič in Faganelli.

Iz Hrvaške se piše, da bo de duhovščina hrvaško-slavonska protestovala zoper Mihajloviča, novoimenovanega nadškofa zagrebskega, ker on ni Hrvat in hrvaškega jezika celo ne zna.

Iz Dalmacije je prišla vesela novica, da so narodnjaki pri volitvah kmečkih okrajev zmagali.

Iz Pekinga se piše, da je tamo bila velika ljudska ustaja proti Francozom. Vsi francoski duhovniki so ubiti.

Novičar.

(Iz Maribora.) Tukajšna čitalnica ima svoj polletni občni zbor v petek 15. t. m. ob 1/2 9 zvečer. Program: 1. Polaganje računa, 2. Volitev tajnika, 3. Obravnava posameznih predlogov. Odbor.

(Iz Žužemberka) na doljnem Kranjskem se piše, da je bila tamo 2. julija popoldne strašna burja, ki je drevesa izkoreninila in zlamala in strehe odnesla. Potem je začela iti toča, ki je polje in vinograde strašno opustošila. Škoda je neizmerno velika.

(Kmetje ne zaupajte vsakemu neznancu.) V Sz-Ujvaru na Erdeljskem sta dva nepoznana gospoda (bila sta žida) nekemu ubogemu kmetu z goljufijo vzela 100 gold. Žida sta namreč videla, da je kmet, Rumunec, prodal na sejmu dve kravi, sklenola sta zato mu hitro vzeti na lep način denar. Stopita k njemu, in eden izmed nju pripovedava kmetu, da je on tudi krave prodal in za nje dobil samo krive bankovce, in da to bolj potrdi, odpošlje hitro svojega tovarša za kupcem da bi ga naj dal pograbiti in da bi ali dobil od njega dobre bankovce, ali pa da mu naj vzame krave. Kmet se na to zlo ustraši in prosi gospoda, naj pregleda njegove bankovce ali so pravi; gospod to stori in kmet čuje na svoje veselje, da so bankovci celo veljavni. Prej, ko mu gospod denarje nazaj dá, še ga opominja, da naj stotnjak bolj skrupaj zloži in mu pokaže, kako, zložen stotnjak je vendar hitro porinol v svoj žep in je dal kmetu samo neki ednaki zložen papir z drugimi manjšimi bankovci; na to prosi kmeta, naj mu prinese cigar. Kmet to veselo stori in odide po cigare, ko jih prinese, gospoda ni bilo nikjer več najti, ko se mu nekoliko sumljivo zdi, pogleda svoj denar in opazi še le zdaj, da ga je gospod za stotnjak goljufal. Pravi se vendar, da so na srečo goljufi že dobljeni.

(Tudi psi kradejo listnice z denari.) Pri Peštu je spal neki precej premožen gospod poleg nekega gozda, ko se zbudi, vidi, da neki pes ravno v bližnji gozd beži in njegovo listnico z denarji nese. Psa so nasledovali in ko pridejo v

gozd, so videli, da je neka stara baba ravno denar iz listnice vzela in v njedra porinola, listnico pa v grm vrgla. — Baba je naučila psa krasti in je od tega živila.

(Poraba kupljivih gnojnih stvari v prusovski deželi saksoski.) Še zmirom je dosta takih kmetov, ki mislijo, da kupljivi gnoj nima nobene bodočnosti, ter trdijo, da je sama sleparija, če kdo pravi, da zemeljski pridelki le tedaj plačajo delo in trud, ako se razun navadnega gnoja rabi tudi kupljivi. Poglejmo enkrat v take dežele, v katerih se je kupljivi gnoj že udomačil, poglejmo enkrat med Saksonce, od katerih je znano, da so izvrstni kmeti, ter da prav dobro računati vejo. Iz letnih zapisnikov kmetijskih razvidimo, koliko je ena sama štacija v zadnjih letih takih gnojnih stvari prodala:

	1866	1867	1888	1869.
Pernanski gvano	66.620	40.814	33.267	34.277 cent.
Odperti gvano	81.294	100.883	172.318	245.843 "
Chilisoliter	2.016	15.103	15.083	9.079 "
Superphosphat	37.029	30.478	33.919	37.397 "
Amonijakov superphosphat	1.081	25.629	40.783	51.795 "
Kostena moka	3.155	5.131	4.181	2.742 "
Potašelj	21.840	14.850	16.015	27.497 "

Vkup 213.035 232.888 315.566 408.630 cent.

Leta 1869 se je toraj skoro še enkrat toliko porabilo, kakor leta 1866.

Ni nam treba posebno povdarjati, da po tem navadni hlevni gnoj nič ne zgubi v svoji vrednosti; živinski gnoj je in ostane naj imenitniši in kmet si naj prizadeva, si pripraviti toliko živinskega gnoja, kolikor je le mogoče; a on naj njegovo zdatnost in moč po umetnih ali kupljivih gnojnih stvarih povzdiguje na najvišjo stopinjo.

Hlapci noč'no bit'.

Nemec bil je naš gospod,
Hlapec bil slovenski rod;
To se mora spremenit',
Hlapci noč'no bit'.

Kar nam žulji pridobé,
Davek spet nam vse požre.
To se mora spremenit',
Hlapci noč'no bit'.

Kol'kokrat še naša kri
Laško polje pognoji?
To se mora spremenit',
Hlapci noč'no bit'.

Jezik naš nam psujejo,
Vero zasmehujejo.
To se mora spremenit',
Hlapci noč'no bit'.

Kamor se Slovenec podá,
Za seboj beriča imá,
To se mora spremenit',
Hlapci noč'no bit'.

„Jur s pušo.“

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž- dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	50	4	80	5	—	4	80
Rži	3	50	3	55	3	70	3	—
Ječmena	3	—	3	20	3	70	0	—
Ovsa	2	—	2	50	2	50	3	—
Turšice (koruze) vagan	3	60	3	65	3	40	3	60
Ajde	3	40	3	—	3	50	2	70
Prosa	3	—	2	40	3	50	2	50
Krompirja	1	80	1	80	1	70	1	30
Govedine funt	—	20	—	27	—	26	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	25
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	10	—
" 18" "	—	—	6	—	5	60	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	7	50
" 18" "	—	—	4	20	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	20	2	10	1	90	2	—
Slame cent v šopah	1	80	1	50	1	20	1	40
" za steljo	1	—	1	—	1	—	1	—
Slanine (špeha) cent	88	—	42	—	37	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleonor velja 9 fl. 88 kr. a. v.

Ažijo srebra 120.—.

Narodno drž. posojilo 55.25.

Loterijske srečke.

V Trstu 9. julija 1870: **82 73 14 10 81**

Prihodno srečkanje je 23. julija 1870.